

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาความรุนแรงของอาการปัสสาวะผิดปกติ ผลกระทบ และวิธีการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเองของผู้ป่วยต่อมลูกหมากโต และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 3 ดังกล่าว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่มารับการตรวจรักษาครั้งแรกที่แผนกผู้ป่วยนอกระบบทางเดินปัสสาวะ ที่โรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้ 2 แห่ง โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 88 คน เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ถึง วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย แบบสอบถามความรุนแรงของอาการปัสสาวะผิดปกติ แบบประเมินผลกระทบในผู้ป่วยต่อมลูกหมากโต และแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเองในผู้ป่วยต่อมลูกหมากโต ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามการวิจัยโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ความเที่ยงเท่ากับ .70 .75 และ .81 ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยหา ร้อยละ ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์โดยรวมของความรุนแรงของอาการปัสสาวะผิดปกติ ผลกระทบและการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเอง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน กำหนดความมีนัยทางสถิติ ที่ระดับ .05 ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ร้อยละ 64.8 ของกลุ่มตัวอย่างรับรู้ความรุนแรงอาการปัสสาวะผิดปกติในระดับมาก และร้อยละ 35.2 รับรู้ในระดับปานกลาง โดยอาการที่พบบ่อยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ปัสสาวะบ่อยกลางคืนในช่วงนอนหลับแล้ว ปัสสาวะบ่อยแต่ละครั้งห่างไม่เกิน 2 ชั่วโมง ปัสสาวะไม่พุ่ง ปัสสาวะลำเล็กอ่อนแรง ปัสสาวะเร่งรีบเข้าห้องน้ำ ไม่ทัน ปัสสาวะไม่สุดหลังปัสสาวะเสร็จ เบ่งปัสสาวะรอนานกว่าปัสสาวะจะออก และ ปัสสาวะไหลเป็นช่วงๆ

2. กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 61.4 ได้รับผลกระทบจากอาการปัสสาวะผิดปกติ ในระดับปานกลาง และ ร้อยละ 35.2 ได้รับผลกระทบมาก โดยผลกระทบที่ได้รับระดับมากเรียงจากมากไปน้อย คือ รบกวนกิจวัตรประจำวัน มีเพศสัมพันธ์ลดลง วิตกกังวลใจเกี่ยวกับสุขภาพ รู้สึกอ่อนเพลีย เสียเวลาในการ

ทำงาน ใช้จ่ายเพิ่มในส่วนแผ่นรองขับหรือผ้าอ้อม และไม่สุขสบายทางกาย ส่วนผลกระทบที่รับรู้เพิ่มเติมจากเครื่องมือ คือ ค่าใช้จ่ายในส่วนของการเดินทาง พบว่า กระทบในระดับมาก

3. กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 86.4 มีการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเองในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.4 มีการจัดการมาก ส่วนการจัดการที่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ขึ้นไปใช้จัดการบ่อยเรียงตาม 5 อันดับแรก คือ ดูแลทางเดินปัสสาวะให้โล่ง และมีแสงสว่างเพียงพอ เข้าห้องน้ำก่อนนอน ก่อนออกจากบ้าน และก่อนเดินทาง รับประทานอาหารที่มีเส้นใยอาหาร เช่น ผัก ผลไม้ รับประทานอาหารมีโปรตีนสูง เช่น ปลา นม เมล็ดข้าวชนิดต่างๆ ถั่ว เป็นต้น และหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุรา ส่วนการจัดการที่กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ขึ้นไป ไม่นิยมใช้จัดการ เรียงตาม 5 อันดับแรก คือ การเข้าห้องน้ำเป็นเวลา การบริหารกล้ามเนื้ออุ้งเชิงกราน ผีกขมิบกั้น สวมถุงยางอนามัย การใส่แผ่นรองขับ และการซื้อยาจากร้านยามารับประทานเอง

4. ความรุนแรงของอาการปัสสาวะผิดปกติโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลกระทบของอาการปัสสาวะผิดปกติ ($r = 0.45, p < .01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเองโดยรวม และรายด้าน ยกเว้น ด้านการแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ ($r = 0.23, p < .05$)

5. ผลกระทบของอาการปัสสาวะผิดปกติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเองในระดับปานกลาง ($r = 0.36, p < .01$) และมีความสัมพันธ์กับการจัดการด้านป้องกันปัสสาวะเล็ดราด ($r = 0.35, p < .01$) ด้านจัดการทั่วไป ($r = 0.22, p < .05$) และการจัดการโดยการแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้อื่น ($r = 0.35, p < .01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการด้านอาหารและน้ำดื่ม

ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความรุนแรงของอาการปัสสาวะผิดปกติ ผลกระทบ และการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติ ของผู้ป่วยต่อมลูกหมากโต ที่มารับการตรวจรักษาครั้งแรกที่แผนกผู้ป่วยนอก คลินิกระบบทางเดินปัสสาวะ ที่โรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้ 2 แห่ง พบว่า มีข้อจำกัดในการศึกษาดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกจึงมีความรุนแรงของอาการค่อนข้างมากแล้ว ดังนั้น จึงไม่อาจเป็นตัวแทนของผู้ป่วยในชุมชนได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานทางทฤษฎีและข้อเสนอทางวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตและผลงานวิจัยเกี่ยวกับอาการปัสสาวะผิดปกติ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของประชากรที่ศึกษา ทำให้ค่าที่วัดได้อาจไม่สะท้อนความจริง

3. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก อาจทำให้ความสัมพันธ์ขนาดต่ำ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษากภาคตัดขวาง (cross – sectional design) จึงไม่สามารถให้ข้อสรุปถึงทิศทางความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรได้

ข้อเสนอแนะ

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ผลการศึกษา พบว่า ผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตส่วนใหญ่ ที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก จะมีความรุนแรงของอาการในระดับมากแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการปฏิบัติการเชิงรุก ในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับต่อมลูกหมากโต เช่น อาการ การป้องกัน และการประเมินตนเองและปฏิบัติตนขั้นต้นแก่ประชาชน เมื่อพบอาการปัสสาวะผิดปกติ และสืบค้นผู้ป่วยในชุมชน เพื่อให้ผู้ป่วยได้มาพบแพทย์ ก่อนที่อาการจะรุนแรงมากขึ้น โดยจัดทีมสุขภาพให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ หรือหน่วยบริการของรัฐในชุมชน

ด้านการบริหารการพยาบาล

1. ควรมีการเผยแพร่ผลของการศึกษานี้ออกไปให้เจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพ หรือบุคลากรที่ดูแลผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตในชุมชน ทราบว่า อาการปัสสาวะผิดปกติ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากต่อมลูกหมากโต เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน ในเรื่อง การปฏิบัติตนเมื่อพบอาการปัสสาวะผิดปกติ

ด้านการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยพัฒนาและทดสอบเครื่องมือการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติ
2. ควรมีการศึกษาซ้ำโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เพิ่มขึ้น และควบคุมปัจจัยด้านบุคคล สิ่งแวดล้อมและภาวะสุขภาพ
3. ควรมีการศึกษาการจัดการกับอาการปัสสาวะผิดปกติด้วยตนเองของผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตในชุมชน ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้การจัดการที่ชัดเจนและนำผลการศึกษามาใช้ได้ตรงความต้องการของผู้ป่วย